

CERCETĂRI ARHEOLOGICE PREVENTIVE ÎN CIACOVA, PUNCTUL ATELIER BRONZ (2018)

Silviu ILIUȚĂ^a, Silviu ENE^a, Alin DIACONU^a, Dorel MICLE^b

^a Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București, România; e-mails: iliuta.silviu1994@gmail.com, enesilviu19@gmail.com, corneliudiaconu7@gmail.com

^b Universitatea de Vest din Timișoara, România; e-mail: dorel.micle@e-uvt.ro

Keywords: Ciacova, preventive archaeology, modern, artifacts, copper, bronze, market, manufacture, production

Abstract: As part of the rehabilitation of the water distribution network in Ciacova, conducted from October 2017 to November 2018, preventive archaeological investigations were coordinated by the West University of Timișoara. These investigations aimed to preserve cultural heritage and focused on various sectors of the city. Ciacova has a history of archaeological investigations, starting in 2000 and followed by campaigns in 2006, 2013–2015, targeting medieval and Ottoman structures. The 2017–2018 campaign, led by Silviu Ene, included 23 archaeological sections. Excavations on Tudor Vladimirescu Street (S1T) revealed an area likely used as a 19th-century commercial platform. The archaeological material discovered comprises tools, copper and iron objects, ceramic pipes, and glazed ceramic fragments, indicating an active marketplace referenced in historical documents. Notably, a substantial quantity of copper processing waste suggests in situ artisanal production. Additionally, artifacts made of bone, glass, lead, and slag were found, providing insights into the economic and commercial dynamics of the area. These findings enhance the understanding of Ciacova's historical and economic evolution, once again confirming its role as an important commercial and production center.

Cuvinte-cheie: Ciacova, arheologie preventivă, modern, artefacte, cupru, bronz, târg, manufactură, producție

Rezumat: În cadrul lucrărilor de reabilitare a rețelei de distribuție a apei din orașul Ciacova, desfășurate între octombrie 2017 și noiembrie 2018, au fost efectuate cercetări arheologice preventive de către Universitatea de Vest din Timișoara. Acestea au avut ca scop identificarea patrimoniului cultural și s-au concentrat pe diverse sectoare ale orașului. Ciacova are un istoric al cercetărilor arheologice, începând din anul 2000, cu campanii în 2006, 2013–2015, orientate către structuri medievale și otomane. Campania din anii 2017–2018, coordonată de Silviu Ene, a inclus 23 de secțiuni arheologice. Săpăturile de pe strada Tudor Vladimirescu (S1T) au evidențiat o zonă utilizată, probabil, ca platformă comercială în secolul al XIX-lea. Materialul arheologic descoperit cuprinde unelte, obiecte din cupru și fier, pipe ceramice și fragmente ceramice smălțuite, indicând existența unei piețe comerciale active, menționată în documente istorice. O cantitate semnificativă de deșeuri de prelucrare a cuprului sugerează producția artizanală în situ. Totodată, au fost descoperite artefacte din os, sticlă, plumb și zgură, oferind informații despre dinamica economică și comercială a zonei. Aceste descoperiri contribuie la înțelegerea evoluției istorice și economice a Ciacovei, confirmând, încă o dată, rolul său de centru comercial și de producție important.

CONSIDERAȚII GENERALE

Lucrările de reabilitare a rețelei de distribuție a apei din orașul Ciacova, începute în luna octombrie 2017, au presupus supravegherea arheologică, efectuată de un colectiv al Universității de Vest din Timișoara, desfășurate în luna aprilie a anului 2018, pe străzile: A. Mocioni, A. Iancu, Bistrița, Cloșca, Gh. Doja, T. Vladimirescu, din orașul Ciacova.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC ȘI ISTORICUL CERCETĂRILOR ARHEOLOGICE

Localitatea Ciacova este situată la 28 de kilometri sud-vest de Timișoara. Orașul este plasat în Câmpia Timișului, unitate geografică cu o suprafață de aproximativ 17 100 km², subunitate a Câmpiei Banatului, care la rândul ei este subordonată Câmpiei de Vest (Ielenicz, Pătru 2005, p. 243–244). Pe lângă localitate trece Timișul Mort, astăzi un braț inactiv al râului Timiș, care în vechime alimenta așezarea și umplea șanțurile cetății. Din punct de vedere

hidrografic, în regiunea discutată se evidențiază grupa râurilor sud-vestice, numite și bănațene – cele mai apropiate sisteme hidrografice în zona săpăturii noastre fiind Bega și Timiș. Fauna din părțile Ciacovei este specifică zonei central-europene, fiind condiționată de modificările altitudinale ale climei și vegetației, iar flora este alcătuită din specii mediteraneene și submediteraneene de plante (Rusu 2007, p. 60–62).

Prima campanie de cercetări arheologice pe teritoriul orașului Ciacova a avut loc în luna iulie a anului 2000 și a fost coordonată de către Alexandru Rădulescu. La E de donjon, a fost deschisă secțiunea S.1, cu dimensiunile de 35 × 1,50 m. Principala descoperire a fost șanțul de apărare al cetății, surprins în lungime (Rădulescu 1999–2001). A doua campanie de cercetări arheologice sistematice a fost demarată în luna iulie a anului 2006, sub forma unui șantier-școală al Universității de Vest din Timișoara și a avut același coordonator științific. Secțiunea S.2 a avut dimensiunile de 24 × 1,50 m și a fost trasată la N de bazinul de înot, până aproape de gardul care mărginește fostul ștrand (Pl. II). Obiectivul principal al acestei campanii a fost reprezentat de identificarea zidului cetății,